

עפ (מרכז) 54176-02-25 - פלוני נ' מדינת ישראל

ע"פ (מרכז) 54176-02-25 - פלוני נ' מדינת ישראל מחוזי מרכז

ע"פ (מרכז) 54176-02-25

פלוני

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[06.07.2025]

כבוד השופט שמואל בורנשטיין, אב"ד

כבוד השופט דרור ארד-אילון כבוד השופט עמית מיכלס

פסק דין

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (השופטת ק' וקסלר) מיום 22.1.2025 (ת"פ 22581-02-24,

אליו צורף ת"פ 26634-11-23 של בית משפט השלום ברמלה), במסגרתו נגזרו על המערער העונשים הבאים: מאסר

בפועל למשך 28 חודשים; מאסר מותנה לתקופות של 6 חודשים ושל 3 חודשים למשך 3 שנים; פיצוי בסך ₪ 720

לכל אחד מחמשת נפגעי העבירה; קנס בסך ₪ 3,000, או 2 חודשי מאסר תמורתו.

2. על אף שהערעור מופנה ברובו כנגד חומרת העונש, ביקש המערער לאפשר לו לחזור בו מהודאתו, זאת מבלי

לפרט את הטעמים לכך, אותם ביקש להציג בדיון שייקבע. נקדים ונאמר שלבקשה לא צורפה תגובת בא כוחו הקודם

של המערער, שייצג אותו בבית משפט השלום, וזו לא הוצגה אף במעמד הדיון.

3. כתבי האישום בהם הורשע המערער תוקנו במסגרת הסדר דיוני שהוצג לבית המשפט, באופן שבסופו של יום הוא

הורשע בצבר העבירות הבאות:

בת"פ 22581-02-24, הורשע המערער ב-3 עבירות של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א) בחוק העונשין

תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); 2 עבירות של גניבת רכב לפי סעיף 413 בחוק העונשין; סיוע לגניבת רכב לפי

סעיפים 413 ו-31 בחוק העונשין.

בת"פ 26634-11-23 הורשע המערער בעבירה של הסעת תושב זר השוהה שלא כדיון, לפי סעיף 12א(ג)(1) לחוק

הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952 (להלן: חוק הכניסה לישראל).

4. בהתאם לאמור בת"פ 22581-02-24, קשר המערער קשר עם אחר שזהותו אינה ידועה, במטרה לגנוב כלי רכב

משטחי מדינת ישראל ולהעבירם לשטחי הרשות הפלסטינית. את תכניתו זו הוציא המערער לפועל בשלושה מועדים

שונים:

בתאריך 1.2.2024, הגיע המערער בסמוך לשעה 03:00 לרחוב סעדיה גאון בעיר רחובות ברכב מסוג פורד שהורד מהכביש, אותו קיבל מהאחר, אליו חוברה עגלה סגורה (להלן: הנגררת), נטל אופנוע שחנה במקום כשהוא נעול, העלה אותו על הנגררת ונסע מהמקום. בסמוך לשעה 03:21 הגיע המערער לרחוב אפרים זק"ש ברחובות, הניע אופנוע נוסף שחנה במקום כשהוא נעול, העלה אותו לנגררת, נסע מהמקום והעביר את האופנוע לשטחי הרשות. בתאריך 12.12.2023 יצר המערער קשר עם האחר. השניים נסעו יחדיו לגן יבנה, שם איתרו רכב מסוג סיטרואן המחובר לגרר בו אוחסן ציוד עבודה בשווי של לפחות 8,000 ₪, הניעו אותו וגנבו את הרכב עם הגרר והציוד לשטחי הרשות הפלסטינית.

בתאריך 19.12.2023, הגיע המערער לחניון בעיר לוד, צילם סרטונים ותמונות של אופנוע מסוג קוואסקי שחנה במקום ושלח אותן לאחר. בהמשך, נטל המערער את האופנוע לרשותו והעבירו לשטחי הרשות הפלסטינית. בהתאם לאמור בת"פ 26634-11-23 (להלן גם: התיק המצורף), ביום 9.10.2023 בסמוך לחצות בכביש 431 בכניסה לעיר מודיעין, הסיע המערער ברכבו שני תושבי הרשות הפלסטינית, מבלי שהיו ברשותם היתרי כניסה או שהייה כדין.

5. בעניינו של המערער הוגשו על ידי שירות המבחן שני תסקירים.

מהתסקיר הראשון, מיום 1.10.2024, עולה שהמערער כבן 45, גרוש ואב לארבע ילדים בגילאים 9 - 17, השלים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה ולאחר מכן סיים שירות צבאי מלא. לאורך חייו לא גילה המערער יציבות תעסוקתית והוא נתון בחובות. לפני כחמש שנים ברקע למשבר גירושין, אובחן כסובל מסכיזופרניה ואושפז בחמש הזדמנויות. ביחס לעבירות בהן הורשע, התקשה המערער לקחת אחריות מלאה על מעשיו, מסר שסייע בהובלת כלי הרכב מבלי לדעת שהם גנובים, כאשר לטענתו הודה בכתב האישום המתוקן על מנת לקדם את ההליך הפלילי. המערער שולב בקבוצה ובשיחות פרטניות במסגרת צו פיקוח שהוטל עליו בהליך המעצר, אולם התקבל הרושם שהוא התקשה לערוך בחינה עצמית בנוגע להתנהלותו והציג עמדה קורבנית. נבחנה האפשרות לשלב את המערער בהליך טיפולי, אולם לתפיסתו הוא אינו זקוק לסיוע על מנת לשקם את חייו. עוד התרשם שירות המבחן ממוטיבציה חיצונית שהפגין המערער להשתלבות בבית המשפט הקהילתי.

6. בדיון שהתקיים ביום 7.10.2024 נתן בית משפט השלום למערער הזדמנות נוספת לקבל תסקיר משלים, לנוכח טענתו לפיה לא הצליח להביע עצמו באופן מותאם בפני שירות המבחן.

ואולם, גם התסקיר המשלים מיום 1.2.2024 לא השיג עבור המערער את התוצאה לה ייחל. כך, נמסר שבמהלך תקופת הדחייה המשיך המערער להגיע לקבוצה בה שולב, אולם זאת באופן חלקי, כאשר במפגשים בהם נכח, דיבר באופן לא מווסת ובוטה ויצר תחושות טלטלה בקרב יתר חברי הקבוצה. בשיחה שנערכה עמו, הביע אמנם המערער אמירות שנתפסו כמגלות מודעות למצבו, אולם כשנעשתה עמו בחינה פרטנית, הוא התקשה להתייחס לצרכיו הטיפוליים. יחס מצמצם הביע המערער גם ביחס לעבירה בגינה הורשעה בתיק המצורף. נוכח כל אלו נמנע גם הפעם שירות המבחן מהצגת המלצה שיקומית, ותחת זאת סבר שיש מקום להשית על המערער עונש מוחשי בדמות עבודות שירות.

תמצית גזר הדין

7. בכל הנוגע לתיק העיקרי נקבע בגזר הדין שהמערער פגע במעשיו באופן ממשי בערכים המוגנים ובהם הגנה על שלום הציבור, על רכושו ועל תחושת הביטחון האישי שלו. זאת בנוסף לנזקים עקיפים, הנגרמים בשל העלאת פרמיות הביטוח בשל ריבוי גניבות והצורך בהתקנת אמצעי מיגון. כן התייחס בית משפט קמא לקלות "הבלתי נסבלת" של ביצוע עבירות גניבת כלי רכב והפריצה אליהם, למיומנות הנדרשת לביצוע, וכן לקושי הניכר באיתור העבריינים - שיקולים המחייבים הטלת עונשי מאסר משמעותיים שיהיה בהם כדי להרתיע עבריינים פוטנציאליים מפני ביצוע עבירות דומות. לאחר שסקר את מדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית משפט קמא שככלל מוטלים על גנבי כלי רכב עונשי מאסר משמעותיים לריצוי בפועל.

אשר למערער, נקבע בגזר הדין שגם אם לא היה אחד מהוגי התוכנית העבריינית, עדין חלקו בביצוע העבירות אינו שולי, נוכח כך שאת גניבת כלי הרכב או הסיוע לגניבה, ביצע בעצמו, במועדים סמוכים, בשיטתיות, תוך גילוי תעוזה של ממש וגרימת נזק משמעותי. עוד צוין שמעשי המערער נמשכו כשלושה שבועות ולא התפרשו על פני תקופה ממושכת, אף שהדבר אינו נזקף לזכות המערער אלא לכוחות המשטרה שתפסו אותו. עוד הובאו בחשבון המניע הכלכלי העומד מאחורי ביצוע העבירות; הנזק שנגרם לבעלי כלי הרכב, שרכבם הועבר לשטחי הרשות הפלסטינית ולא הושב להם, והנזק הנוסף שנגרם למי שנגנב רכוש שהותיר ברכב, כדוגמת המתלונן באישום השני שאיבד כלים המשמשים לעבודתו; הנזק שנגרם לציבור בכללותו כתוצאה מהעלאת פרמיות הביטוח והצורך בהתקנת אמצעי מיגון. על רקע האמור, קבע בית משפט קמא בקשר לתיק העיקרי מתחם עונש הולם הנע בין 26 לבין 50 חודשי מאסר, לצד עונשים נלווים.

8. ביחס לתיק המצורף, קבע בית משפט קמא כי במעשיו פגע המערער בערכים מוגנים שבראשם החשש מפני פגיעה בביטחון המדינה ובזכותה של המדינה לבחון את הבאים בשעריה ולהציב תנאים לכניסתם. צוין הפיתוי הרב בהעסקת שוהים בלתי חוקיים, המהווים לא אחת כוח עבודה זמין וזול, והצורך להטיל עונשים משמעותיים על המעסיקים והמסיעים, המסכנים בפועל את שלום הציבור, לשם השגת רווח כספי, תוך העדפת תועלתם האישית. צוינה בגזר הדין אף ההחמרה הניכרת בפסיקה ביחס לתושבי האזור מאז תחילת המלחמה ומגמת ההחמרה ביחס לאלו המעסיקים ומסיעים אותם. בעניין זה צוין בגזר הדין תיקון מס' 38 בחוק שנכנס לתוקפו ביום 8.4.2024 אשר מצא להכפיל את העונש המרבי הקבוע בצד העבירה בו הורשע המערער ולהעמידו על 4 שנות מאסר בפועל.

אשר למעשי המערער, הוטעם שמדובר באירוע יחיד של הסעת שוהים בלתי חוקיים, וכן כוון ההסעה שהיה אל עבר המחסום ולא אל פנים המדינה. משנה חומרה ראה בית משפט קמא בביצוע העבירה יומיים לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל, כשהארץ סוערת ונוכחותם של שוהים בלתי חוקיים, לא רק יוצרת סיכון לשלום הציבור, אלא גם עלולה לזרוע פחד באזרחים וכן מעמיסה על כוחות הביטחון אשר נדרשו למשימות חשובות של הגנה על ביטחון המדינה. על רקע האמור, קבע בית משפט קמא, בקשר לתיק המצורף, מתחם עונש הולם הנע בין מאסר למשך חודשיים אותו ניתן לרצות בדרך של עבודות שירות, ועד 12 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשי מאסר על תנאי וקנס.

9. בכל הנוגע למיקום עונשו של המערער בתוך המתחם, זקף בית משפט קמא את הודאתו בכתב האישום המתוקן טרם שמיעת ראיות, המלמדת על נטילת אחריות ואשר הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ובזמנם של הצדדים והעדים הרבים. בגזר הדין צוינה העובדה שלמערער שתי הרשעות קודמות, אולם נמצא שהן אינן בעלות משקל, הן בשל סוג העבירות שאינן ממין העניין (איומים ותקיפת בת זוג), והן בשל העונשים שהוטלו על המערער (מאסרים על תנאי). בגזר הדין עמד בית משפט קמא על תוכן תסקירי שירות המבחן, שאינם חיוביים, לצד מצבו האישי העגום של הנאשם, כעולה אף מעדות מר ברנס, אשר מכיר את המערער היטב ומנסה לסייע לו. נציין שמר ברנס ליווה את המערער גם לדיון בערעור, דיבר בשבחו וביקש להקל בעונשו ולשקמו. עוד שקל בית משפט קמא את מצבו הנפשי של הנאשם, שנדרש לטיפול תרופתי ואושפז בשנים האחרונות מספר פעמים נוכח ההידרדרות שחלה במצבו.

10. בשקלול הנתונים, מצא בית המשפט קמא למקם את עונשו של המערער בחלק התחתון של המתחמים שקבע, תוך התחשבות בעיקרון הקבוע בסעיף 40ג(ג) בחוק העונשין הקובע שבעת גזירת הדין במקרה של ריבוי עבירות, "יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של המערער לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר - לבין תקופת המאסר שעל המערער לשאת".

תמצית נימוקי הערעור

11. לטענת המערער, שגה בית משפט קמא בכך שקבע מתחמי ענישה מחמירים שאינם מתחשבים בנסיבות ביצוע העבירות ואינם מתיישבים עם הפסיקה הנוהגת. כך למשל, ביחס לאישום הראשון בתיק העיקרי, נטען שלא ניתן משקל לעובדה שהמערער הורשע בעבירת סיוע בלבד; לעובדה שהופעל על ידי אחר; לכך שנגנבו אופנועים ולא כלי רכב, עובדה שעל פי הנטען הוכרה כנסיבה מקלה בפסיקה; לעובדה ששניים מתוך האופנועים הגנובים הושבו לבעליהם. עוד נטען, שאף העונש הכולל שהושת בסופו של דבר על המערער חורג ממדיניות הענישה הנוהגת ואינו נותן ביטוי למצבו האישי והנפשי המורכב של המערער, בהיותו מתמודד נפש שאובחן עם הפרעה דלזיונלית המתאפיינת במחשבות שווא, מחשבות רדיפה ובוחן מציאות לקוי. נטען שהמערער שרוי במצוקה אישית וכלכלית מאז גירושיו, וכי מצוקה זו היא שעמדה ברקע לביצוע העבירות ולניצולו על ידי האחר. עוד נטען ששגה בית משפט קמא משלא אימץ את המלצת שירות המבחן להסתפק בעונש של מאסר בעבודות שירות, המלצה שניתנה לנוכח מורכבות מצבו, ועל אף שהמערער חסר את הכלים והתובנות לגייס עצמו לטובת תכנית שיקומית.

12. אשר לבקשת המערער לחזור בו מהודאתו, נטען במעמד הדיון שהמערער "הובל למצב שאין לו ברירה אלא להודות ולעשות הסדר טיעון, אחרת הוא ייכנס לכלא". נטען שהמערער הבין, הן מדברי השופטת שניהלה את הליך הגישור והן מדברי עורך דינו, שכדאי לו להגיע להסדר טיעון עם המשיבה, וכי "לא הייתה לו ברירה". באותה נשימה, הבהיר ב"כ המערער כי הוא אינו עומד על טענת "כשל בייצוג". הבהרנו למערער במהלך הדיון שהודאתו ולקיחת אחריות מצדו נלקחו בחשבון במסגרת גזר הדין כנימוק למיקום עונשו בתוך המתחם, ולאחר מכן ניתנה לו ההזדמנות להבהיר את עמדתו כיום. לדבריו, הוא לא היה מודע לעובדה שהוא מוביל כלי רכב גנובים, וטען שהאנשים עמם עבד אמרו לו: "אנחנו קונים רכבים ומוכרים אצלנו, רק תביא את הרכבים, ככה אנחנו מתפרנסים ואני הייתי מסיע אותם לאתרי בנייה". כן הודה המערער שמהתשלום שקיבל עבור כל הובלה של אופנוע התאפשר לו להתחיל לשלם מזונות ושכר דירה. לדבריו, עורך דינו דאז אמר לו שככל שלא יודה, הוא ייכנס לכלא ולעומת זאת, אם יבחר להודות ישתחרר לקהילה. בהקשר זה אישר ב"כ המערער שהמערער אכן הופנה לבית המשפט הקהילתי, אולם נמצא שאינו מתאים להשתלב במסגרת זו.

דיון

13. לאחר שנתנו דעתנו לגזר הדין, לנימוקי הערעור ולטיעוני הצדדים לפנינו ועיינו בפרוטוקולים של בית משפט השלום, מצאנו כי דין הערעור להידחות על כל חלקיו.

14. בפתח הדברים נתייחס בקצרה לבקשת המערער לחזור בו מהודאתו. מעבר לעובדה שלא צורפה להודעת הערעור עמדת בא כוחו הקודם של המערער, ודי בכך כדי לדחות את הבקשה, הרי שבחינת השתלשלות הדברים והתנהלות המערער בבית משפט קמא מצביעים באופן מובהק שהבקשה מונעת אך ורק מאי שביעות רצונו של המערער מתוצאת ההליך הפלילי ומהעונש שנגזר עליו.

כידוע, האפשרות המוקנית לנאשם לחזור בו מהודאה שמסר מוסדרת בסעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982, המורה כדלקמן:

"הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו".

סמכות בית המשפט לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאה משתרעת על כל שלבי ההליך, לרבות בשלב הערעור [ע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.8.2020) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 635/05 דענא נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (26.11.2007)]. מאחר שהמחוקק לא פירט מהם אותם "נימוקים מיוחדים", התקבעו לאורך השנים בפסיקה שלוש עילות מרכזיות, אשר בהתקיימן ישקול בית המשפט להתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו: פגם ברצון חופשי, כשל בייצוג המשפטי ורצון כן מצד הנאשם בחשיפת האמת העובדתית. עוד נקבע שבית המשפט יאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו רק במקרים חריגים (עניין פלוני, פסקה 7).

אם קבלת בקשה לחזרה מהודאה היא עניין חריג, הרי שבקשה לחזרה מהודאה שניתנה במסגרת הסדר טיעון תותר רק במקרים חריגים שבחריגים, ותוך מתן משקל מכריע למועד בו הוגשה. בעניין זה נקבע ש"בקשה לחזרה מהודאה שהוגשה לראשונה לאחר מתן גזר הדין תתקבל רק בנסיבות חריגות אשר בהן מתעורר חשש ממשי כי הנאשם מסר הודיית שווא בניגוד לרצונו החופשי, או מבלי להבין את משמעותה" [ע"פ 7931/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (30.9.2020)]. הגישה המצמצמת בה מצווה בית המשפט לנקוט יפה אף ביתר שאת במקרים בהם היה נאשם מיוצג על ידי עורך דין, ושיקול זה יפעל, ככלל, כנגד מתן ההיתר לנאשם לחזור בו מהודאתו [ע"פ 3227/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.1.2011) (להלן: ע"פ 3227/10)].

מכל מקום, "לשלוש עילות אלו - פגם ברצון, כשל בייצוג וחשיפת האמת העובדתית - ישנו מכנה משותף אחד: הנטל להוכיח את התקיימותה של כל עילה ועילה רובץ על כתפי הנאשם", והוא "לא יוכל להרימו בהבל-פה" [ע"פ 8777/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (29.10.2019) (להלן: ע"פ 8777/18)].

15. במקרה שלפנינו, טוען המערער שהופעל עליו "לחץ" להודות, טענה המהווה שילוב של טענות "כשל בייצוג" וקיומו של פגם ברצונו החופשי. על אף שב"כ המערער הבהיר מפורשות שהמערער אינו טוען ל"כשל" שנפל בייצוגו, מצאנו להזכיר, בהינתן טענות המערער ל"לחץ" שהופעל עליו מצד סנגורו להודות, כי על המבקש להוכיח טענה של כשל בייצוג להצביע על התנהלות חריגה, כאשר המלצת סנגור לנאשם להודות במיוחס לו אינה נמנית, כשלעצמה, על דרישה זו, כל עוד לא הוכח שהסנגור פעל "תוך הפרת אמונים כלפיו, בעודו מונע משיקולים זרים" [ע"פ 5622/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (19.1.2004)]. עוד נקבע בפסיקה שהמלצת סנגור לנאשם להודות, תוך הבהרה שאם לא יודה יהיה צפוי לעונש כבד יותר, אינה מצדיקה מתן היתר לחזור מההודאה [ע"פ 10705/05 מסיקה נ' מדינת ישראל, (2.5.2006) (להלן: עניין מסיקה)]. הטעם לכך ברור. הסנגור הוא איש המקצוע, שבידיו הכלים המשפטיים להעריך את מצבו המשפטי של נאשם בהתאם למצב הראיות בתיק ולמצבו האישי של המערער, זאת בהסתמך על ניסיונו כגורם שמופיע תדיר בבתי המשפט ומודע לעונשים המוטלים במקרים דומים על ידי המותבים השונים. מעבר לאמור, לסנגור הכלים המסייעים לו להחליט מהי הדרך הטובה ביותר להציג לבית המשפט את עניינו של נאשם, בין היתר בשלב הטיעונים לעונש. מעיון בפרוטוקולים של בית משפט קמא מצאנו שכך פעל גם סנגורו של המערער במקרה זה. למען הסר ספק נבהיר, שלא הונחה בפנינו תשתית מינימאלית לכך שבא כוחו הקודם של המערער פעל תוך הפרת אמונים, או שהיה מונע משיקולים זרים, ומטעם זה מצאנו לדחות את בקשת המערער לדחיית הדיון לצורך קבלת התייחסות סנגורו הקודם של המערער לטענות שהועלו. נסביר.

16. נסיבות המקרה דנן מלמדות כי הודאת הנאשם ניתנה מרצונו הטוב והחופשי. ביום 26.6.2024 הקריא בית משפט קמא למערער את עובדות כתב האישום המתוקן, ומיד לאחר מכן מסר המערער שהוא הבין את תוכנו ומודה בו, כל זאת לאחר שבא כוחו אישר בשמו את ההסדר הדיוני שהושג בין הצדדים, הכולל את הפניית המערער לשירות המבחן לפני הטיעונים לעונש.

בתסקיר הראשון צוין, שבמהלך ניסיון שנעשה לבדוק את מידת מעורבותו של המערער במעשים בהם הודה, טען המערער בפני שירות המבחן שהוא לא ידע שכלי הרכב גנובים וכי הודה רק על מנת לקדם את מצבו המשפטי. ואולם, בישיבה מיום 7.10.2024, שהתקיימה לאחר קבלת התסקיר הראשון, שהיה מאכזב מנקודת מבטו של המערער, לא רק שהמערער לא ביקש לחזור בו מהודאתו, אלא שאף אמר לבית המשפט: "...לגבי עבירות הרכוש, אני מעולם לא גנבתי בעבר. אני מנסה לשתף פעולה, אני מבין שהייתה פה תקלה, הייתה טעות, אני שיתפתי פעולה בגניבה של רכבים, אני הודיתי בזה שגנבתי רכבים, אני פשוט אומר שאין לי שום עניין לחזור לזה...". באותה ישיבה לא הכחיש המערער את המיוחס לו ולא טען דבר לפגם שנפל ברצונו הכן להודות. כל שביקש המערער הוא הזדמנות נוספת לקבל תסקיר נוסף במטרה לשפר את מצבו לקראת ישיבת הטיעונים לעונש. כאמור, לבקשה זו נענה בית משפט קמא בחיוב.

מהתסקיר השני עולה שהמערער זנח גם בפני שירות המבחן את קו ה"הכחשה" בו נקט בתסקיר הראשון. לא זו אף זו, אלא שביום 30.12.2024, בפתח הישיבה שנקבעה לשמיעת טיעוני הצדדים לעונש, לא רק שהמערער לא ביקש לחזור בו מההודאה בתיק העיקרי, אלא שאף ביקש לצרף להליך את התיק הנוסף, שאף בו הודה ללא כל הסתייגות. באותה ישיבה ניצל המערער את זכות המילה האחרונה ובפתח דבריו אמר: "אני לוקח אחריות על המעשים ומבין שעשיתי טעויות חמורות שלא התכוונתי אבל זה מה שיצא לפועל", ובהמשך אמר שהוא מבין את חומרת מעשיו וכי הוא מנסה לשקם את עצמו ולהשתפר.

יכול והדבר נבע מהמלצת שירות המבחן להטיל עליו עונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, ומתוך תקווה של המערער כי המלצה זו תאומץ על ידי בית המשפט, אולם, וזה העיקר, בשום שלב לא טען המערער כי הוא כופר במיוחס לו או מבקש להוכיח את חפותו, או שהודה מתוך לחץ ולא מרצון חופשי, או שאינו שבע רצון מהייצוג שקיבל, ולמעשה, טענות אלו עולות לראשונה במסגרת הודעת הערעור. משלא הועלו הטענות בפני בית משפט קמא, ברי שאין מקום לקבל את טענתו הנוספת של המערער, לפיה היה זה מתפקידו של בית המשפט לחקור "את התהליכים שהובילו להודאה שנסחטה ממני" [ראו והשוו: ע"פ 2812/23 ג'אבר נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (18.8.2024)].

17. מהאמור עולה, שבקשת המערער אינה נמנית על אותם מקרים נדירים בהם יינתן לנאשם היתר לחזור בו מהודאתו בבית המשפט. על אף הסתייגות המערער העולה מהתסקיר הראשון, הרי שבסופו של דבר הוא לא ביקש מבית המשפט לחזור בו מהודאתו, זאת על אף שהיו לו מספר הזדמנויות לעשות כן. במצב דברים זה, לא הוכח קיומו של חשש, לא כל שכן חשש של ממש, שהנאשם הודה מתוך לחץ חיצוני או פנימי, או בניגוד לאמונתו הכנה בחפותו, או שלא הבין את תוכן הודאתו ומשמעותה. העובדה שמדובר בבקשה המועלית לראשונה בשלב מתקדם של ההליך, לאחר מתן גזר הדין, אף היא אומרת דרשני, ומלמדת כי היא לוקה ב"שיקולי כדאיות" ואינה כנה.

18. אשר לעונש שהוטל על המערער.

כידוע, אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שגזרה הערכאה הדיונית, אלא במקרים בהם "ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין" [ע"פ 8606/22 ורדיניאן נ' מדינת ישראל, פסקה 70 (8.9.2024) (להלן: עניין ורדיניאן)]. מעשי המערער ותרומתו לאירועים העברייניים בהם נטל חלק, מלמדים כי המקרה שלפנינו אינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות בעונשו.

אשר למתחם הענישה, מצאנו כי בניגוד לטענות המערער, משקפים מתחמי הענישה שנקבעו נכונה את חומרת מעשיו, את ריבוי האירועים העברייניים בהם נטל חלק, את התכנון שקדם להם ואת העובדה שחבר לאנשים נוספים לצורך ביצועם. עוד בניגוד לטענת המערער, מעשיו לא הסתכמו בגניבת אופנועים "בלבד", שכן, כעולה מאישום 2, הוא גנב, יחד עם אדם נוסף, רכב, אליו הייתה מחוברת נגררת ובה כלי עבודה. אף טענת המערער כי עונשו חמור יתר על המידה בהינתן שהורשע במסגרת האישום הראשון בעבירת "סיוע" בלבד, דינה להידחות, זאת משני נימוקים. האחד, על אף ההרשעה בעבירה אחת של "סיוע לגניבת רכב", הרי שעובדות כתב האישום המתוקן מלמדות שהמערער סייע לגנוב שני אופנועים, באופן שממילא אמור להשפיע לחומרה על מתחם העונש ההולם בהקשר לאישום זה; השני, כעולה מעובדות אותו אישום, חלקו של המערער באירוע היה משמעותי ומרכזי, והוא אינו נופל מחלקו של "המבצע העיקרי": המערער הוא שנהג ברכב שהוביל את העגלה עליה הועמסו בהמשך האופנועים; הוא שנטל את האופנוע הראשון והעמיסו על העגלה הנגררת; הוא שהניע את האופנוע השני, העלה אותו לעגלה ונסע מהמקום. במאמר מוסגר יצוין שמעובדות כתב האישום המתוקן לא עולה שבמועד הגניבה נכח במקום אדם נוסף. כפי שנקבע לא אחת, "עונשו של מסייע נקבע בהתאם למאפייני הסיוע ולמידת תרומתו למימוש התוכנית העבריינית. בתוך כך, נבחנים, בין היתר, טיב, משך ועומק מעורבות המסייע, לצד חשיבות חלקו של המסייע ולאופן שבו הסיוע אפשר או הקל את מימוש התוכנית העבריינית" (עניין ורדיניאן, פסקה 71). עינינו הרואות שחרף ניסיונו של המערער לצמצם את מידת אשמתו באירועי הגניבה באישום 1, הרי שהיקף וטיב מעורבותו בשתי גניבות האופנועים המפורטות באישום זה, מלמדים כי במעשיו סייע באופן משמעותי וחיוני להגשמת התוכנית לגניבתם. דברים אלו נכונים אף ביתר שאת עת בוחנים אנו את מעשיו המערער על רקע רצף הגניבות המתוארות בכתב האישום בכללותו. אף את טענת המערער כי גניבת אופנוע זוכה בפסיקה ליחס סלחני יותר מאשר גניבת מכונית אין בידנו לקבל. על אף שניתן למצוא פסיקה התומכת בטענה מבחינת התוצאה הסופית, נזכיר שהמחוקק לא ייחד לגניבת אופנוע סעיף נפרד מעבירת "גניבת הרכב" הכללית ולא קבע לצד עבירה זו עונש קל יותר. ולא בכדי. גם אם לעתים ערכו של אופנוע נמוך מערכה של מכונית, הנחה שבימינו יכול וכבר אינה נכונה בהינתן אופנועים רבים שערכם עולה על ערכן של מכוניות פרטיות, הרי שעגמת הנפש וההשלכות הנגרמות לבעליו של מי שנגנב ממנו אופנוע, אינן נופלות מעגמת הנפש ומההשלכות הנגרמות לבעליו של מכונית. על כך יש להוסיף את הקלות הבלתי נסבלת בה ניתן לגנוב אופנוע, בהשוואה למכונית, כעולה אף מכתב האישום עצמו. במקרה הפרטי של המערער, אף לא ניתן להתעלם מריבוי הגניבות, המקנות למעשיו משנה חומרה.

